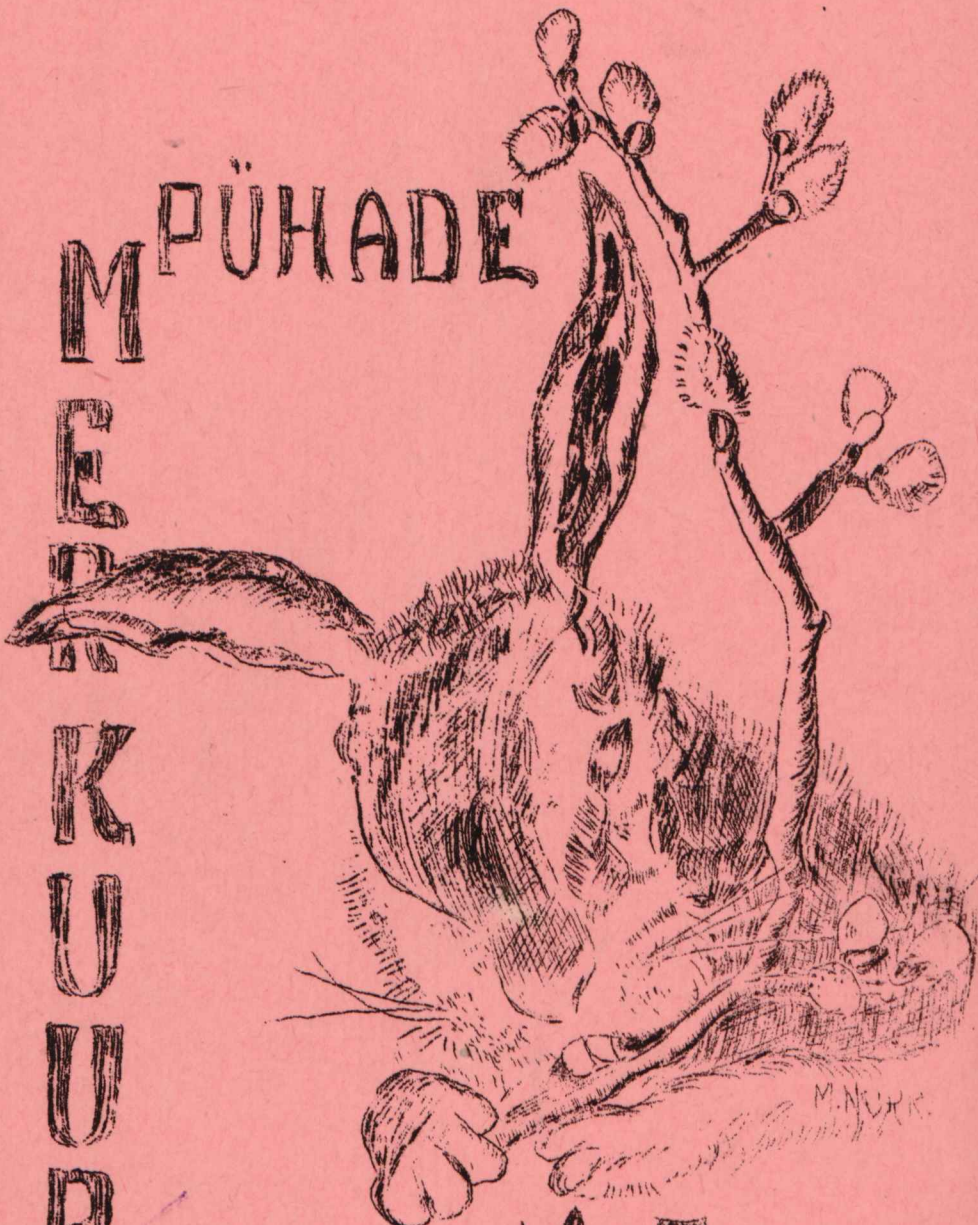

1925-

PÜHADE

M
E
R
K
U
R

M. NURK

№5

Ar. 5.11.11.11
1912

AR EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOGU

Kewad- MERKUU.

#5(8)

2. aprill 1925

Maastak.

Sf. 10266

Lugejatele.

Kevadpäevad - need kuumimad pühad. Koostatakse, puhastatakse ja igas elamus, praagitakse välja kõik, mis vana ja asemele võetakse uued, otstarbekohasemad. Lektakse selga uued rõivad.

Ajaga sammu pidada - püüab igaks

Ka „Merkuuri“ tassis on aset leidnud koristamine, puhastamine. Uued rõivad on talle selga antud. Hoodame et uuel kujul, uusi sõpru leiab ta.

Seis tahtmist!

Toimetaja.

Hans Hansson.

Kas tõesti?

Üks sada kümme miljonit...
Mida? Misesse?

Üks sada kümme miljonit marka saadi
1924. a. konomunade väljast.

Ei, ja tuhatkorda ei, see pole ju smiti
võimalik. Sada kümme miljonit marka saadi
da munade väljast. See on ju summa,
mida väärat kõgu Eesti kanaanad ja kured

õigus see on, kuid see on jällegi nende kodu-
lindude kasutamisest. Ja aga see ime ju po-
legi. Nõlle ainult kuu vähe tarvitab kana
oma kõhu täitiks. Ainult paarit marka eest
päevas aga mune sellest muna, mis mak-
sab kümme marka. Ja sellest see suur tulu
tulebki.

Kas tõesti?

Tõesti, tõesti. Jäab üle vaid soovida
rohket hulka pärnase, kes kannu kasuata-
taksid. Kulu ei tee see ja põnnugi aga
tulu on suur. Ütleb ju laulgi: kanaanad on
need kanaanad loomad, perenõustel kasu toovad.

Sellepärast - pidage kannu sellega laote
kasu iseenesele, kui ka ühikile

66. Päina.

Kuusiku Anti pühade minna

Sügasas laanes, soo veerul asub Kuusiku saun, väike ja küüru vajunud, puukorsten nitta, nagu õhvardaks taigal hetkel ümber kukkuda. Sauna ümber loomab pedajameets millised ja väimseid jäändrikud. Ainult üks on suuremaks kasvanud - see mis asub sauna taga kartulamaa ääres. Aga ega ta muide poleks suurem ja vägevam, kui Anti vanemad teda poleks rammutanud.

Anti istub akna all. Ta vaatab, kuidas loomavad pedaja laduad talle mere, kuidas nad sonivad, plastilikult orksi raputavad. Anti on mitu korra vanemalt küsinud, kes paneb verre uppuma jäändrikuid pedajaid, kes sonib imelisel häälel hamariikul. Ent tema pole üial vastanud, vaid tuhmit talle silmi vaadanud. Anti kuroneb pedajate sonimist kuules. Mida nad vägivad?

Miks nad nii kurnalt seiuvad? Miks pume-
tavad nad hämarikul?

Ta pole seda sonimist mõistnud, ei ole aru
saanud miks nad verre upuvad.

Ent täna, nagu mõistaks ta nende juttu.
Miski kaebtus kuulub neist, kaebtus mis vaikus
piinarikas miski parema järgi.

Täna nagu kõnelevad peidajad igatsusest,
millest Antti selgesti, nagu kõneleks määratu
hüglane kohinal ta kõrvu, aru saab. Ja
Anttil tekivad imelikud soovid, mõtted ja iga-
tsused rinda. Miks oleme nii vaesed, et saame
vaeselt igapäevast leiba, selle kõrua väinid
kerjuseid?

Miks on mõned ilmas imerikkad et ei tea
kuhu oma varandust panna, mis sellega pole
hakata.

Miks?

Ah, ahah!!!

Täna on lihavõite-pühade laupäev, aeg
mil röömustavad lapsed värviliste munade
keskel.

"Aga miks minul mune ei ole?" mõtleb Antti,
miks ei sünni varesmunaid süüa, talle saaks
"püha" last. Aga see on jätt, linnupesti

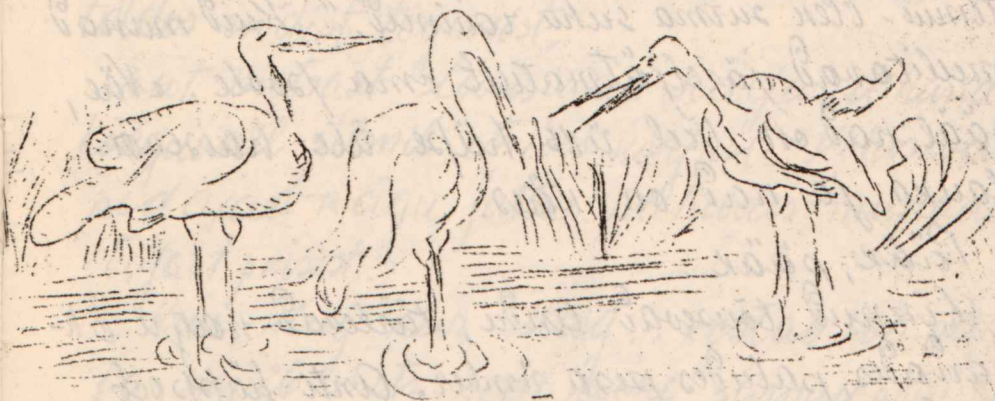
laskuma "üle vanaa" ja noored linnud"

Rääk, rääk...

Kul - klik, kul - klik, kull - klik, klik.

Need on jaksitavad räägid soo. Kuult hõiska-
vad kurgide jaarid laugaste vahel. Kuult,
nagu paludes kolavad need hääled pöörajate
sehimiste sekka, e keist häälist nagu kätaks
palve, ent ka rõõm, õnnelik armatsev rõõm.

"Ma lähen sohu. Sääl on kured, parid. Sääl on
mune" üalgatas Anti pees. Ta paneb mütsi-
lotu sassis juustele, võtab vana linase kotikese
ja läheb...

Munad, munad!

Saal kus kured laulavad, kus hundid
huluvad. Asti...na tõttab üle kändude, ikka
pehme võtsuna soo poole. Jalgeolune läheb

tal terasvõrud all. Laugastele tõusis räsne
rõõm ja hükkasid võtta linnuile paarid, muu-
tades kui mune otsivaid poisinist.

T, - seal, kaks ainuist linnu oma pesa ümber,
milles sini-valgeid mune. Antti hüppab mättalt
mättale, üle laugaste, üle pudruse raba. Ta
vajub vahel põlvini samblasse, ent kisub end
jälle välja, ronib edasi pesa poole, mille ääres
armumängu teevad linnupeaar.

Munad! Pühade munad!

Huluvad hundid ja nunde silmad kõõguvad
metsa pimendusest. Antti võpatab, "Mis ole ma
teinud. olen surma suhu roninud." Kuid munad
militavad järeljätmatult oma poole. "Näe,
sääle näe on. Veel üks hüpe üle haiseva
lauka ja näe on käes.

Pääx, pääx...

Linnud tõusevad linnu, türlivad nagu ak-
varvades, paludes pesa ümber. Antti hüppab,
kuid liig õnn oli samblakord lauka äärel,
jalad varuvad ikka sügavamale.

Jumal appi, appi!"

Ta ronib, torkab, ent nagu raski kivi rüüb-
teva all sügavusse. Ta tõusis mähkima.

hõltsid silmalt ja püüdsid korgustas, et jumal
nõnda lasest sa hukkuda. Meid, kullitust ke-
gi ei tea, raasta mind ulata mulle need mu-
nardeid söödut pesast, et need surus legi võin-
võtta. Päästa! Sa oled ja lühemad need
päästa, kes sind ahastuses äppi hõlvavad.
"Kus on su tõetus? Kus on su võim"

Ent lenti vaab, puhub wälja sulu tunginud
lima, kuid see ei oita.

Ta uinult vaab. Mulinal läbb muidame
võsi vajunud poisi kohal kuma. Lendavad
tagasi pesa juure kerkunud linnud alus-
toledes endist tegevust.

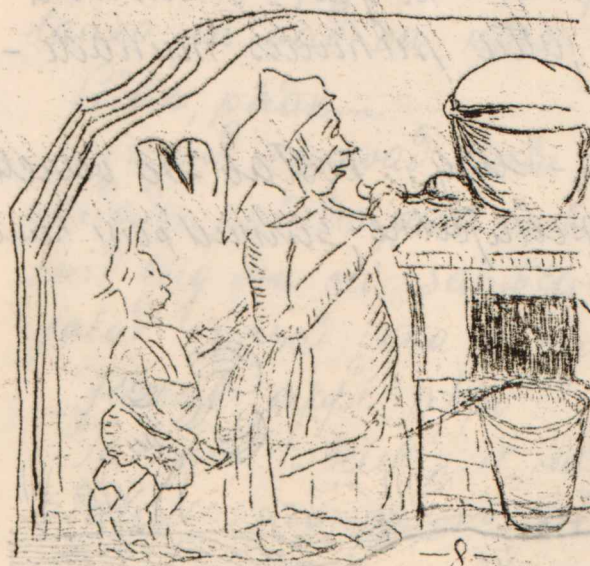
Ent metrast leusivaid nälgasid hundid
hõõguvaid silmil otsides korgust. Kohisevad
peelajad näigu juttu pühades munade-
strijast piisist.

"Kur-klug, kur-klug... kostab soo veerelt.
Ja sonik mets, peelajaine, surunud poisi haual.

Sassi kirje pühapäevaks.

Soojad, vahakollaselt päikeserööbi kollasid
kirjil, omakaitud vedivaibal, kui Sassi äraas.
Oli nii mõnus olla all soojas vaiba ja vahti-
da Tuxsi, kuidas see koratõmmatult lamos
kapi es, aegajalt kraatsides kirje, seal juures
pahuralt rixides. Eõrudes silmi, tõusis Sassi
istukile voodiservale haigutades venitavaet ja
pikalt, nagu ta seda ole näinud vanaisa
teguvat. Toppis jalga süs halli, linüplexi-
dega kirjupaigulised pärsid ning kutsudes ligi
Tuxsi, kodus kööki. Formates sinna leidis sealt
rest vananema, kes suuri, pruune kanamune
võttis väljast pajast, milles vesi oli värvitud
pruuniks sikhulakoovist.

Sassi, häiades kinni
vananema suliku
sahast, vahtis keelt
nelkates tähelpa-
helikult selle tege-
vust. Nõrge võttis
süis vananema pajast
näbalapunttra, ha-
vatas seda, kuni

ilmus nähtavale imikaumis sirje ja suur
kanamuna, kook pleekinud vaha- ja siidala-
lehti.

"Vanaema, kas see on mullu või?" hüüdis ta
imestanult, häiates pikku kuuma muna.

"Jah pojake, seda küll, kui oleid hea pois, aga
praege pane muna kuumaveipange, et
et ära jahtuks" sõnas see, võttes pisilt muna ja
asetades pange teiste juure.

Arvamata pikk näis see aeg Sassiil olmat, oodata kuni võetakse välja munad veest, ja kui võttis siis välja vanaema munad, ehmas Sassi koke kõige ilusama pikku, tipates lühakõisimatult välja. Särgiväel ja paljajalu patuvas ta külmas, vast sulanud poris, kõige aja muljudes peos muna, mis oli nii suur ja ilus. Omal juha muna uetleovusest villand, ikaldas seda ka teistele näidata, et need kadedust tunneks tema üle. Selleks siis lippsaki üle põlvne ja välgate ette Teistre õue, kust Karlil cest leidis koksimas mune naabritaim. poistega ning nähes Sassi ütles: "Sass ae! tule mune koksima. Kes teisel katki läob see saab poolt muna omale, eks?" Sassi selmitas peos muna, mis oli kalliin kui

silmatera ja alles nüüd märkas, et pol-
nud pääle ühe teisi ligi nätnudki

„Tulle Sassi, mis sa kardad. See maailmaste
suur muna, ega see väike väike, tulle! hüüdis
Kusta uheloomes. Sassi ei teadnud kas muna
või ei ega võimati, silistades veel kuni õrnalt
muna, otustas Kustaga koksida. Ega ju
tima näivata tahtnu, et Soovikülla kanade
munad õrnemad on kui Teistre.

Caused siis poisid
vastastiku, hoitles
sõrmede vahel kramp-
likult muna. Siis
löödi korraka, kuid
Sassi oli muna kait-
siks pöidla sellele
etteseadinud ja hoop-
tihistati, löödi uus-
ti ning plõksatades

tungis Kusta muna oma terava otsaga kuni
porleni Sassi kauniste munasse. Ehmimult
laseis nämane muna peost kukkuda muli-
sivasse porilompi. Sassi näes mis oli juna-
ne kui vedetud püdi tõe, tükatoidid lihast
näomuskleid. Ning juba järgmisel momendil

'kargas ta kassina Kusta kallale, liues
 selle peost muna, millele kukkus kokkosa -
 teadis vastu raudkivi, vereoles sealt teruena
 täikavale murule. Sassi rüha tõusis viimse
 pagalani, kui nägi pettust, mille pärast kaotas
 oma ilusa muna. Ja veheldes rusikaviga tor-
 mas ta uuesti Kusta kallale. Pöördelt, nulliti
 ja uurdli poris, kisti kämbelaga üks teisel
 peast juukseajaku ja sülitati teineteisele hi-
 gistiõretavasse näkku. Alles siis, kui kumbki
 enam omi rusikaid liigutab ei suutnud, min-
 di teiste naeru saatel koju.

x x x

Järgmisel päeval aga teati kõndleda, Soo-
 viküla Sassi loonud pooltel kiratsekirka pois-
 tel oma puuminaga nunde minad lõmako,
 saades võlduks igalt poole muna.

Alles õhtul, kui asi avaa-
 likuks tuli, oli Sassi ühes
 oma puuminiga kadus, tunnes
 rõõmu õpetusest, mida
 Teistre Kusta talle annud.

H. H. H.

Karl ja Kalle

(jätk)

Sinri näpuke vahela võtta ei tohtinud, et
see rüüakas pool seda teadis. Kalle pani süü
selle ilusa stiilile ja katsus nõnda hammus-
tada... Viirsti pärast kohvijoomist ilmus
tädi Paul, kes luusimas oli käinud. Oli
see üha tore poiss. Kõik ta teadis ja mõistis.
Ainult kõnes oli midagi väärt. Pea iga
sõna järel ütles ta "exs?" ja kui kalle
talle midagi selitas, vastas ta "ah!" Tädi
ütles ta "mamma" ja kalle omale "tante"
Kalle hüüdnud kallele omi mänguasju, viis
ta selle aeda. Oli sel Paulil mänguasju, koke
arvamata hulka. Kalle olaks neid veel hulga
aja voodis, ent midagi aeda tuli tähistu-
ma. Sõid oli kõik. Mäi sin, ta poleud, kui
Kalle kostuvas oli, see ta oli palju kergem.
Pöörde omal alid tassa, juttu ja jõe
nõu. Kalle vastas ajast, süüta, hõ-
kand ja tassa tormas Kalle ühe näev
Paul, see seime, see. Kalle
müts oli nimelt kallepool jõe meditarand

ja vihale äritanud. Karla kes enne üat-
gi sõnastid lende polnud näinud, püü-
jaksma. Tähtsapanematult jooksis ta üü-
tükki vanast sokust mööda, sest talle Karli
andis mis ta vihale viitas. Illu ufa ja oli
vihane isakalkun talle järele jõudnud ja
algas korralike sõnaga tegema Karla tujule.
Karla ahvardas talle oma punase mütsi
ja pääses nii.

Paagi rahustus Karla. Nüüd läksid nad
Pauliga linna vaatama. Tänaval kohuti
Pauli sõpradega ja mineti nende ühe mi-
gima. Peamäng oli "sidi ja saia". Korjati
nool koonakarpe ja siis hakkati koju poole
lükama. Teel aga täiskas Pauli pähe mõte,
taha Karliga ühida, napp natja. Ühe naja
üks kõrvad oli heid. Lükisid nuppe, ta
käsis Karlat igale niist vajutada napp
korda. See naja lippas nääma.

Karla vajutas. Ühe ufa pärast ilmus
ilmus. Ühele kuldriipidega mees. Mees
küsis, miks Karla ähistanud. Karla seltsi
võeldasid talle järele käskinud. Kuld-
riipidega mees, napp ümäl ähvitavaid
paise ühtis nende poole, kuna Karla tõi

paale jooksis. Peatades istus ta ühelt tüpilt. Asi oli paha, ta oli eksinud. Tõustes samal tänaval näidi edasi minna. Seega ta te-
gigi, Nutumaik saus sammust ja tühjas Paulile kõik andeks anda, kui aga kaja jäuaks.

Õnneks nähes teinut endi paale jooksiat, panist ise ka seki purnuma. Alles hulga maad jooksinud peatus Pauli ja tõstas kordat tõima minna. Hakkas otsima mööda tänavaid. Ent purnus kiiresti ja ta jooksis saju soo juhtumiseest eneseli kõneldes, kes isegi juba mures oli poiste ürajäämise üle. Kõrka villakõlistamise jättis ta aga oma teada. Kõrka lükkasid ühised ja minde kõrkat otsi-
ma. Neid ei tulnudki aga kaugel minna. Pea küüsiid need suud poistekisa, millest kõrka oma selgesti väija kostis. Jume-
nutates leidsid need kõrka poiste karjast ühe oma sugusega rabelemas.

Mis oli kõrka juhtunud? Hukkudes tänaval, puutis poistekarjaga kokku. Väitis südame rind ja küsis:

„Ega te kuskil Pauli ole näinud?“

(Lõpp tuleb)

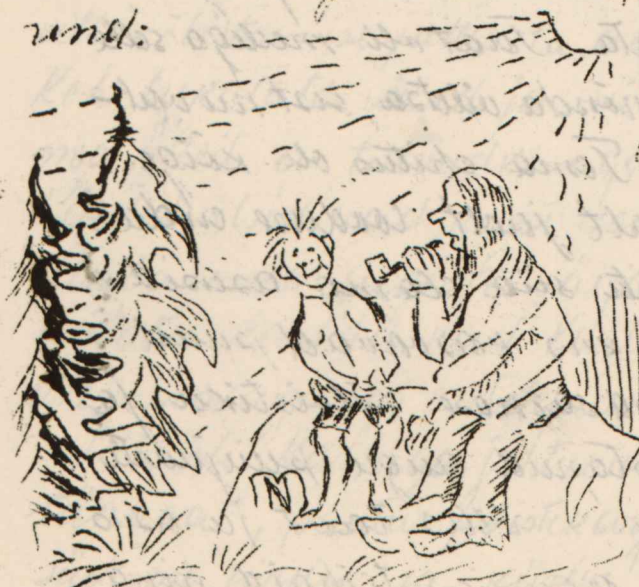
Hans Hansson
Huldmina.

Comenius eland eite taati omu noorusese
pajaga Polnud sellel omikul ei ust ega
akont, ei suitsu- ega õhuainat. Sisse ja
välja läidi värskest august, mille uurista-
nud tõususe arvadel. Ei paistnud sinna
sisse päeval päikesekir, ega öösel kiirkumbe,
ei teine nagu kiskjateleemade vajupain.

Aga eite-taati ei tunnudki vajadust
aalguse järele. Päeval talitasid need suu-
rema ega väljas ja ainult öösel pugusid
nad sinna, et puhata. Taat oli mellega selle
omiku ehitanud nõnda viletsa, sest nii val-
mis ta kuremalt. Tema ehitus oli käige-
lihtsam, suuremalt jaolt looduse enda-
too. Kui eite-taati süa elama asusid,
leidis taat koha, kus kasvavad puud
mõeldustasid kroon sarnase kõlvistiku, ja
kus vesi oli uuristanud augu puujuurte
alla. Süa teeme' ütles taat ja asus
ehitama kaminu augu ja teihaid ning
tihendama nende ja vettinade vahel. Nii
sündisid seinad, siis liikus murult

mättaid ja ladedus need puu laiadale
 astale, lot mille paar tuge alla ja katus
 li valmis. Kui juurte allane auk jäi aga
 nurks ja nii need lapsed: oli ilmast
 vähesti kahus.

Agga poiss oli tulise noimuga. Too naine
 võix nähtavat ja nõuematut ning päris
 tihki veldit-läädilt sõju, millest need vood
 arugi ei saanud. Kui poiss vastust ei
 saanud siis ta nurkus ja läks metsa,
 et sääl haududa seamatult omi mäl-
 tid. Kord aga nimus ta ja nägi imelikku
 unel:

Altkast tuli hall
 pannus ja istu
 tema kõrval.

Kas tead poiss
 vääriv see, et
 homme on pühad,
 mil inimesed söö-
 vad mune ja pü-
 hitserad Tema üles-

tõusmist. Kas ei taha ka sina mõnda nuna.
 Samast muna, kui seda inimesed tarvita-
 vad, ei või ma sulle mitte anda. Agga

...sulle kullimuna sulle asemidaja
sulle oleme teine, suva ja nägus. Pärn hoo-
lega talle. Kolm versta seit asub ilus maja,
mille elanikkudel on kano, kes muneb kull-
muna. Mine sinna ja küsi seda milt-
vilt et tahad osta, nad nõutavad teda
sulle. Sina silita teda ja ütli, tibu, tibu"
Siis kuulub ta minna ja maha jõudis
hakkab ta jooksma, sina viia lulle jände
ja kui see ta süüesama, siis on ta sine
ning võid ta koju viia. Mõne päeva pärast
muneb ta kullimuna. Kõige suure, siis võid
soovida mida tahud. . ."

Priss ärkas, Kano mõttis ta imelikku
mehikese pääle ja teine jutte üle järele,
ennu kui otuseli jõudis, minna iseenda
õnne järele. Läks siis koju ja rehtis puh-
kama. Teisel hommikul auro asus ta
teele, tukki kepp käes. Kolm versta postid
küll pikk maa ago lull sammuda
üle pehme heinamaa, mis sammutekste
takistas. Lellis esak hommikuks jõudis
ta pärnle, metsatukas seisis imelise
maja. Maja es oli puu ja puuris
kana, mis ja hüljavate süüesolega.

"... ja naga mures jooks, ümber
tois kõige suurega, mine tee kas pra-
mees teda annubki..."

Samal hetkel hakkus aga pime kurgasti
haukuma ja kartes, et mõni teda vast rüha-
võib, otsustas poiss minna mööda, avades uk-
se, sattus tuppa, milles vabari ja vanadit is-
tus.

"Kas peremees on kodus" küsis poiss julgelt.
Vanadit näitas põidlagaga üle öla ühile ukse-
le ja käskis poissi peremeest säält otsida.
Poiss sammis siis sinna tuppa.

Ukse avades piidli
ta peremehe ümber
lõukama. See oli suur
vanane hobemega
mees ja hoidis
suud lahti. Küsis
poisilt kurgasti, mis
tal vaja. Poiss vastas.
Peremees oli ka koke-
nõus ning mis ta

puudis jurel milles oli kana, uvas
ukse ja näitas vanale ning näitas poisile.
"Kõige peremees jehust ehast tübe"

mõttes pois ja tütar vanis tüdruksel
 tühitades. Kui Lona seda kuulis, lendas ta
 vutinal peremehi kätte vahelt minema, pois
 jaul. Poisi langes ta maha peale ja jooksis
 otse järve poole.

Kaas järve poole
 jooksjate vahel vä-
 leneks kinnasti „Kargab
 järve, njuh minema“
 mõttes pois ja löstis
 keppi, et kana pihi-
 ta visata. Tuba ol-
 digi pea järve kas-
 tal. Poiss kerkutas
 pea kohal keppi ja
 viskas siis. Kana

langes maha. Poiss sinna jõudis leidis, et
 kana surmud. Ei midagi. Polnud kana
 enam ega ka loostud muna peale. Säädid
 sammud koju poole. Meel oli paha, et
 asi äpardas. Tähtsaimad asjad
 se peale oli kadunud. Jõudis koju, pä-
 ritud eite-laati, kust ta käinud. Ei
 taastunud pois, sest meel oli nuxkes. Ei
 taastunud pois, sest meel oli nuxkes. Ei
 taastunud pois, sest meel oli nuxkes. Ei

jaone. Pää põlvale muutus ja kirm-
maks, ei sõõnud, ei joonud. Peagi ka-
dus kadust hoopis. Täks metsa ja sin-
na ta suri, kurnastusest oma kurnituse üle.

Kroonika.

5. märtsil kuulutas „Elvikuvri“ taimu-
tus välja kirjatööde võistluse, teemil: „Mõ-
sugusena näen sin oma kooli tulevikus.“
Jõhscantud tööd ei tunnustatud üheski
auhinna vääriliseks.

x x x

11-20 märtsini peeti meie kooli klasside-
vaheline turniir males. Iga klassi esi-
tasid neli mängitajat. Võitis kolmas klass
23 punktiga. Teise klassi 22 punkti es. Kol-
mas klass ei esinenud mitte kõigkõrmas
kõrreisisus, millest vähene ühekaal. Kaub-
kooli 1925. a. meister Voldeemar Leping võitis
sini igatahes ca. 10 punkti võrra suure-
russel. Võitja klassi esitajameeskonna

Koostis: Murr, Hanson, Lem ja Silenthal.
Saadud tulest on täiesti ebatähtselt klasside
arvutetele.

x x x

21. märtsil korraldas õppurühing „Kivi“
omavahelise ähtra. Kävas põlvud mädaga, millest
tingitud ka pidulikalt tüpe. Laulud, mis va-
rad, kante „eti“ tähtsa vahel ja seegi oli
ainult sisukorra päästmiseks, nagu elektri-
pugale, sest muidu ei lubatud pida enam
elasi pidada. Korraldus oli arämniseit
halb, puudusid ka korrapidajad, kes oleksid
võinud „et“ sühakide süüjal koori mitte
pörandale polks pildunud, vaid, selleks
määratud prüginastilusse

x x x

24. märtsil algasid vally-kalli võistlused
Pärnu, vaskkoolide meistri nimel. Juba eu-
hind meistritüüli võitjale, taala Sõnavaari,
Teib võistluste konkurenti eluraks.

Osavõtab ka kaubanduskool, Koostisus:
Murr, Hanson, Mäkkas, Süslik, Talt
ja Reinhold. Võistluse kappelmiks on
Murr.

Mikroskooppista.

x x x)

x

Käs juba an -
mugi kinnale, aga
juku käil ikka
uul „läxi - läxiqä”

ed/s.

Pildi -
mõistatus

Kaub-kool III kohal.

Kokkuvõtte vahelisel meisteruühistusel
 tuli III kohale kaub.-kool, nagu kuulime.
 I kohale tuli ühisgümnaasium, II-le
 seitsmekool

Rändava vuhinna ja meistri nimme
 näitis seegi ühisgümnaasium. Samuti
 on meil k.a. Sõkuloadi sabriks "Progressi"
 vuhinna. II ja III koha omajad
 saavad diplomeid.

Ülesanded.

a	a	a	a	a	a	a
a	a	c	e	e	e	e
e	g	g	i	i	i	k
l	l	l	m	n	n	n
o	o	o	r	r	s	s
s	t	t	t	t	t	t
u	u	u	u	u	u	ü

Sõnade tähendus
 paremalet-pahemale
 1) Optiline nähtus
 õhkkonks
 2) Teater Tallinnas
 3) Kaubanduslinn
 Müüsi jõesuu lähedal.
 4) Kaakonud Pa-
 lestinas

7) Pärnu ja ~~Väinamäe~~ endine,
nimetus

8) Arst Pärnus

9) Tähtsam ajajärk

On sündinud kiire teitid, siis anna-
wad nende algtahted arja nimetuse, mida
käik Pärnu maakonna Kaubanduskooli
õppurid igal kuul suure huviga kuta-
vad

Balt.

Kirjavastused.

17/3. Joonistuse eciate lehes, kuna "Kõik-
nax kevade metsas" "kõrkuuri" paberu-
korvi väändas

Vast saadate edaspidi mõne teise?

Vüdermann - Teie töö "Suurima" ei
saa kahjurs avaldada, kuigi ta senas-
ti on väljatöötatud. Dep selleks pole kohane.
Harjutage edasi, nost õnnestab paremini.

17/3. "Kire" väljaanne. - Põlvnõuet kaub. kooli mimeografil.

